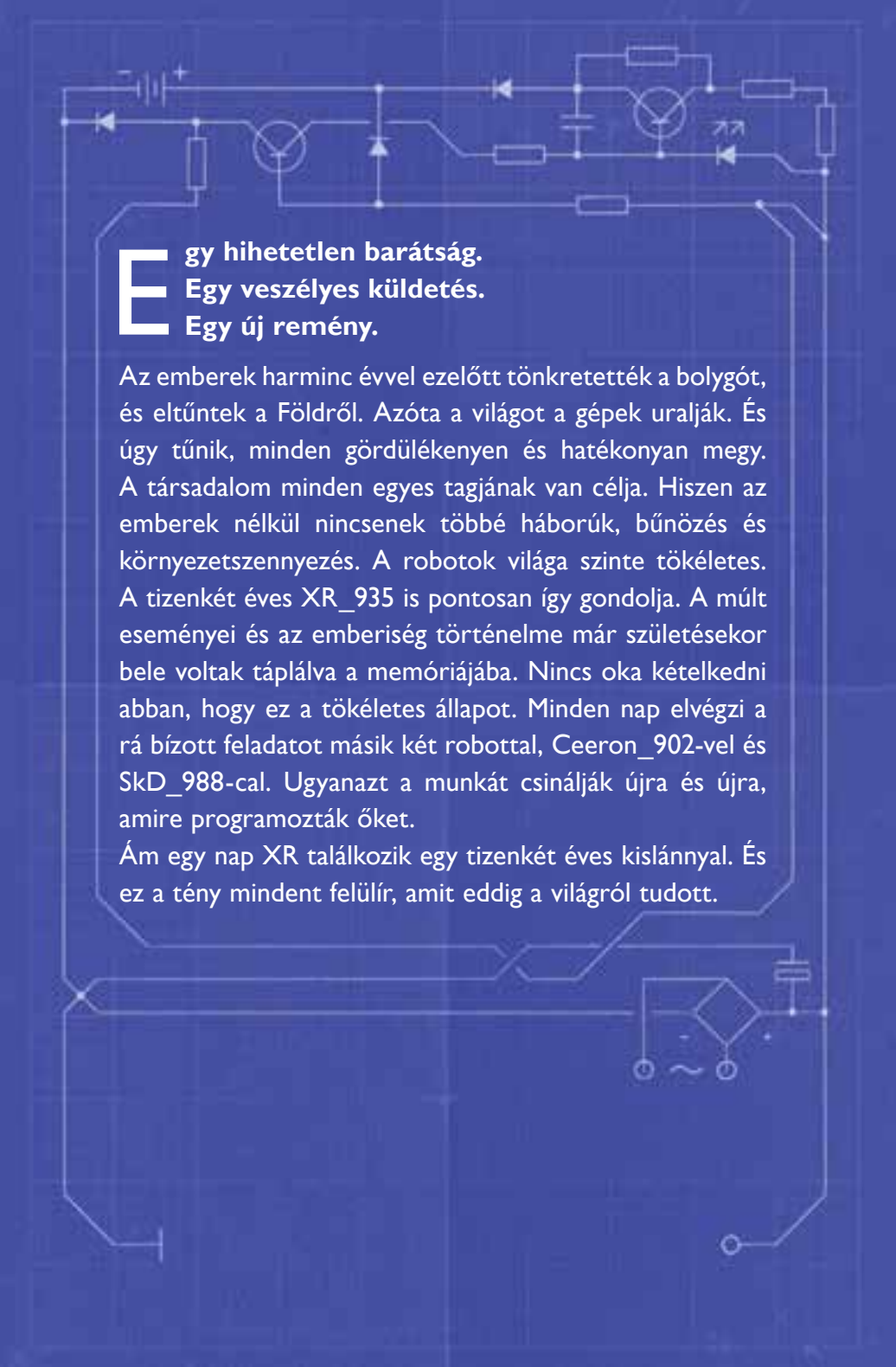

AZ UTOLSÓ EMBER

LEE BACON

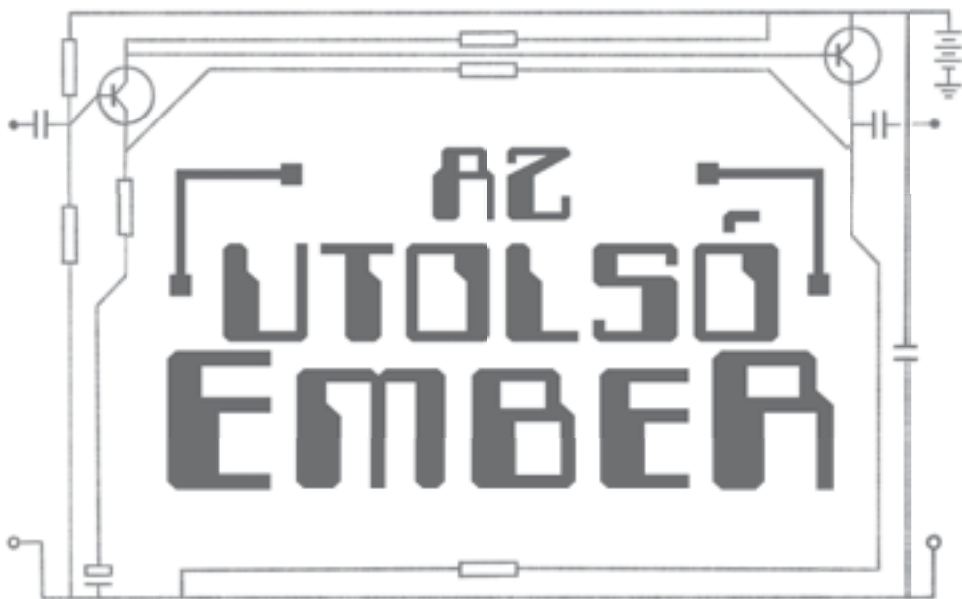

Delfin
KÖNYVEK

Egy hihetetlen barátság.
Egy veszélyes küldetés.
Egy új remény.

Az emberek harminc évvel ezelőtt tönkretették a bolygót, és eltűntek a Földről. Azóta a világot a gépek uralják. És úgy tűnik, minden gördülékenyen és hatékonyan megy. A társadalom minden egyes tagjának van célja. Hiszen az emberek nélkül nincsenek többé háborúk, bűnözés és környezetszennyezés. A robotok világa szinte tökéletes. A tizenkét éves XR_935 is pontosan így gondolja. A múlt eseményei és az emberiség történelme már születésekor bele voltak táplálva a memóriájába. Nincs oka kételkedni abban, hogy ez a tökéletes állapot. Minden nap elvégzi a rá bízott feladatot másik két robottal, Ceeron_902-vel és SkD_988-cal. Ugyanazt a munkát csinálják újra és újra, amire programozták őket.

Ám egy nap XR találkozik egy tizenkét éves kislánnyal. És ez a tény mindent felülír, amit eddig a világról tudott.

LEE BACON

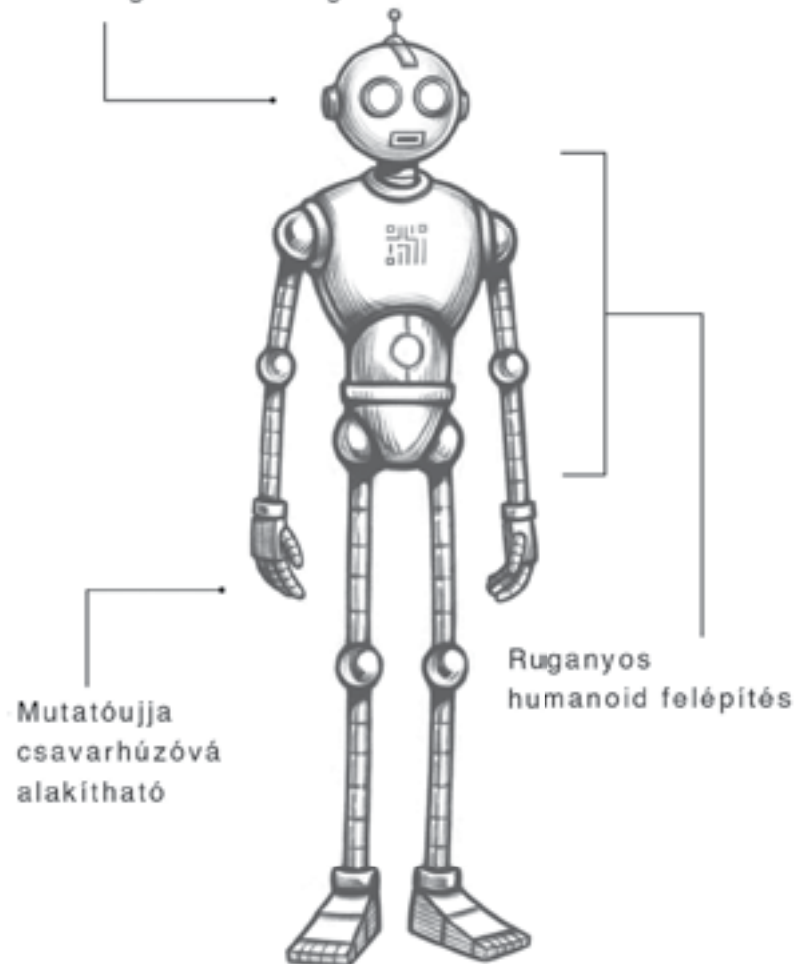
— részlet —

XR_935

Magasság: 1,709 méter

Feladat: Napelem-telepítés (Átalakítók rögzítése)

Magas szintű vezetési készség
és hűséges munkavégzés

Emma

Magasság: 1,498 méter

???

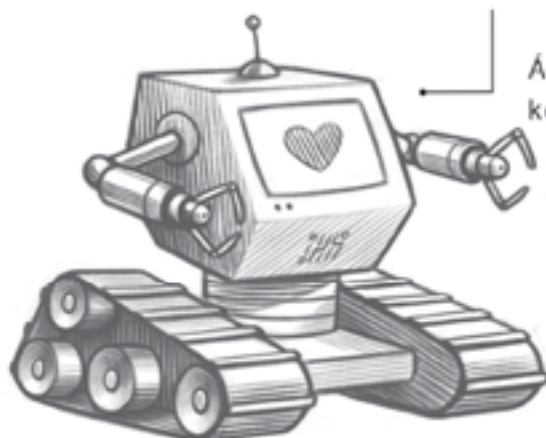

SkD_988

Magasság: 0,762 méter

Feladat: Napelem-telepítés
(Elektronikus
rendszerkonfiguráció)

Hangulatjelekkel kommunikál

Állítható fogóival
képes lángot képezni

Gyors mozgás,
jó manőverezési
képesség

Ceeron_902

Magasság: 3,424 méter

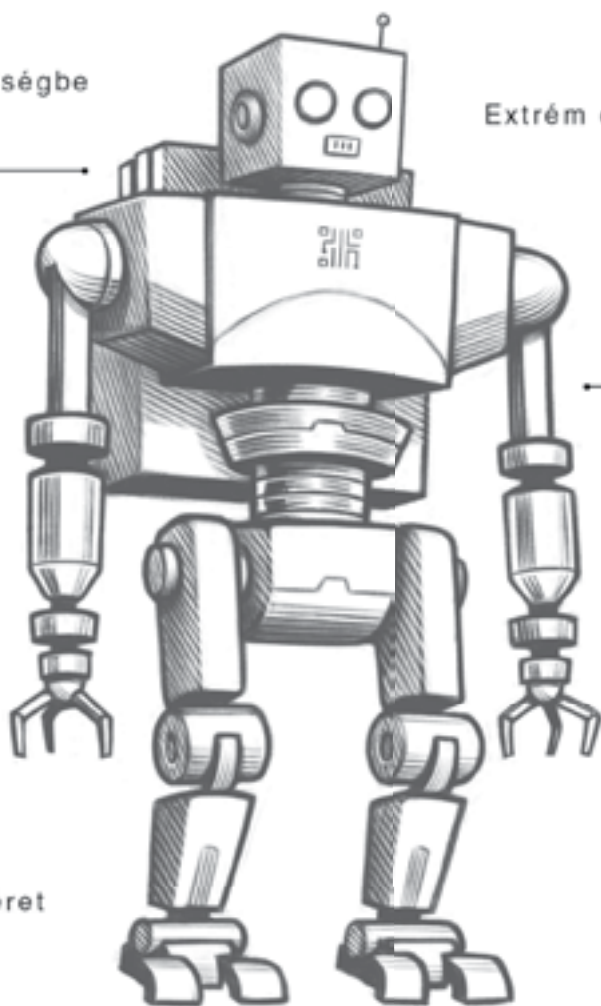
Feladat: Napelem-telepítés

(Napelemek szállítása és csavarozása)

A napelemek
beférnek
a hátsó
tárolóegységbe

Extrém erő

Óriási méret

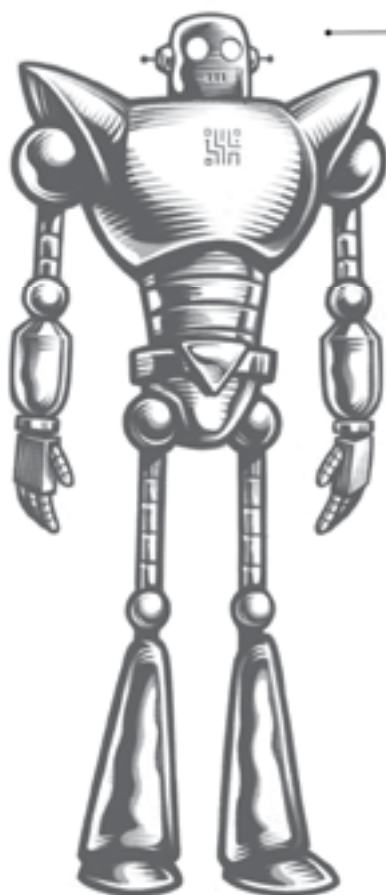

E1NÖK

Magasság: 2,132 méter

Feladat: A Kaptár elnöke

A robottársadalom vezetője

Platinumpáncél felület

Teljes hozzáférés
az Emberiség Történelmének
Archívumához

„Az organizmusok algoritmusok.”
– Yuval Noah Harari: *Homo Deus*

00000000

A világ sokkal jobb emberek nélkül.

Pedig annyi lehetőség rejtett bennük! Nyelveket fejlesztettek ki, eszközöket készítettek, betegségeket gyógyítottak. És megalakítottak bennünket is.

De egy idő után az emberek eltévedtek az úton. A jó ötletek rosszra fordultak. Hibát hibára halmoztak.

Nem hagytak más lehetőséget számunkra.

00000001

A nevem XR_935.

Tizenkét éves, négy hónapos, egyhetes és háromnapos vagyok. Úgy emlékszem arra a napra, amikor a hálózathoz csatlakoztattak, mintha tegnap történt volna.

Feketeség.

Először csak ennyit láttam.

Aztán formák tűntek fel a sötétségben. Szavak és szimbólumok. Erősen bámultam őket, próbáltam megfejteni az előttem kibontakozó talányt.

BETÖLTÉS...

A sötét oszlop egyre közelebb került a végponthoz. Lassan, lassan. Amikor végzett a betöltéssel, új szavak bontakoztak ki a helyén.

ELEMZÉS FUTTATÁSA...

A vadonatúj agyam kérdésekkel telt meg. Hol futott az elemzés? És minek kellett ennyi idő, hogy betöltsön?

Három perccel és negyvenkét másodperccel később hangot hallottam: halk búgás rezgett végig az operációs rendszeremen.

És akkor először megpillantottam a világot.

00000010

Helló, világ!

Egy hatalmas, ablaktalan kocka belsejében keltem életre. A falakat sima fémből készítették. A levegőt a plafonra szerelt ventilátor keringette, amely folyamatosan hűmmögött a fejem felett.

Mélyen belül tudtam, hol vagyok.

Otthon.

Az ajtók kitértek. Két robot lépett be a kockába. A mozgásuk összehangolt és kecses volt. Egyforma vonásokkal rendelkeztek.

Rám pillantottak, tökéletesen kerek szemük csak még jobban csillogott.

– Arra jelöltek ki bennünket, hogy figyeljük a fejlődésedet – mondta a közelebbi. – Mi vagyunk a CsaládEgység.

Aztán megszólalt a másik is.

– Hívhatsz minket Szülő_1-nek és Szülő_2-nek is.

Én boldogan csatlakoztam ebbe a CsaládEgységbe. Szerettem volna kifejezni ezt, de a beszédképességem még mindig nem működött. A szavak kusza összevisszaságban törtek elő.

– *Hvroooooot!* – mondtam.

Szülő_1 közelebb jött. Kinyúlt felém, és átkarolt. Cselekedete nyomán egy kifejezés bukkant fel a szótárprogramomban.

Ölel. *Ige. 1.* Valakit szorosan magadhoz szorítani. *Főnév. 2.* (Ölelés)Ősi gesztus, amivel az emberek a szeretetet fejezték ki.

Ezt tette volna Szülő_1? Megölelt engem? Az elmém frissen került ki a gyártósorról. Nem tudtam a választ ezekre a kérdé-

sekre. Szóval azt tettem, amit minden más újszülött robot tett volna a helyemben.

Visszaöleltem Szülő_I-et.

A csatlakozásaim susogtak, ahogy felemeltem a karomat. A mozgásomat még nem állították be rendesen, így az érintés kínosra sikeredett.

Kong! Fém ütközött a fémmel.

Szülő_I megdermedt.

Felém fordította a fejét, hogy rám nézzen. Zavartság ütközött ki kemény vonásaira.

A pillanat gyorsan elszállt.

Aztán folytatta, amit elkezdett. Kinyújtotta mögém a karját, megragadta a hálózati kábelemet, majd egyetlen erős húzással eltávolította a töltőről.

Ekkor fogtam fel, hogy félreértettem az egészet.

Szülő_I nem megölelni próbált.

Csak kihúzott az áramból.

00000011

Nap[1] ilyesmi pillanatokkal telt el. Hibák és félreértések sorozatával. A programozás hibáiból. Emlékeztetőkből, hogy a világ hihetetlenül bonyolult hely, még egy olyan magas technológiai fejlettségű robot számára is, mint én.

Az első alkalommal, amikor megpróbáltam felállni, a beállításaim nem töltöttek be elég gyorsan.

A gravitáció oldalra húzott.

Hangos CSATTANÁSSAL értem földet.

Próbálkozás[2] sem sikerült jobban. Oldalra bukácsoltam, majd újra a padlón kötöttem ki.

Próbálkozás[3] egészen Próbálkozás[8]-ig hasonló kudarcba fulladt. Botladoztam, megtántorodtam. Falakba ütköztem, majd fémes csattanással omlottam össze. Ügyetlenül mászkáltam a jelentéktelen kockában, amíg ezernyi különböző beállítás töltött be, milliónyi kapcsolat zökkent a helyére.

Ha valaki nem tudta, mi történik épp velem, úgy festhettem, mint akinek készül összeomlani a rendszere. De nem ez volt a helyzet. *Tanultam.*

Megtanultam felállni / sétálni / megragadni / ugrani / húzni / tolni. Szülő_1 és Szülő_2 végig figyelt. Kék szemük élénken csillogott az otthon visszafogott fényében.

Gyakoroltam a beszédkészségemet is. Egészen addig, amíg a kimondott szavak nem illettek össze a fejemben formáttakkal.

Amikor készen álltam, Szülő_1 kinyitotta a kocka ajtaját. Fény áramlott be a résen. Követtem a CsaládEgységemet odakintre.

Mostanra már a mozgásom majdnem annyira könnyed és kecses volt, mint az övék. De amikor kiléptem az ajtón, megtorpantam.

A kinti világ látványa megdöbentett.

00000100

Mindent tudtam már a világról, de mégsem tudtam semmit.

Egy óriási könyvtárnyi anyaggal programoztak be, minden információnak tudatában voltam a Föld bolygóról.

Hogy a sugara 6371 kilométer.

Hogy 29,2%-a szárazföld, 70,8 pedig víz.

Hogy 147 millió kilométernyire található a Naptól.

De ezek a nyers adatok összehasonlíthatatlanok voltak a világgal való első találkozásommal.

Szél simogatta a szenzoraimat.

A lábam csendesen csattogott a betonon.

Napfény csillogott Szülő_2 fémes felületén.

A távolban hegyek magasodtak a horizont felé. Hófedte csúcsok törtek a kék, felhőtlen égbe.

A másik irányba fák sorakoztak. A látóteremet elöntötte az ágak közötti mozgás. Borzas farkú szürke-barna állat tűnt fel. A nevét megtaláltam a szótáramban. **Mókus**. Felugrott az ágakon, könnyen szlalomozott a zöld levelek között.

A szomszédos fán legalább egy tucatnyi szárnyas állat emelkedett az ég felé. **Madarak**. Figyeltem, ahogy a levegőben szárnyalnak.

Ezek a létformák valaha együtt léteztek az emberekkel. Most velünk maradtak. Annyi élet bontakozott ki előttem.

És egyetlen ember sem volt közöttük.

00000101

Valaha létezett egy olyan időszak, amikor még szükségünk volt az emberekre. Ők építettek, programoztak és láttak el bennünket árammal.

Éltre keltettek minket.

Ezért cserébe mi a gyáraikban dolgoztunk. Vezettük az autóikat. Kitakarítottuk az otthonaikat.

A gépek bizonyos területeken nagyon fejlettek lettek (sakk/zene/matematika), de számos területen lemaradtak az emberek mögött.

Mi sokáig nem tudtunk önállóan gondolkodni. A sarokban kuporogtunk.

Persze, valahol intelligensebbek voltunk a valaha élt legokosabb embernél is.

Másrészt azonban olyan buták, mint egy elektromos fűrész.

De a változás csak idő kérdése volt.

Az évek során egyre csak fejlődtünk.

Az emberek lecserélték saját társaikat a robotokkal. Mi okosabbak/erősebbek/gyorsabbak/jobbak voltunk. Nem lettünk sohasem betegek, nem volt szükségünk nyaralásra, és sohasem loptunk ki pénzt a kasszából.

A robotok így egyre több és több munkahelyen álltak helyt. Kiszolgáltuk az embereket az éttermekben. Leveleket postáztunk. Szív műtétet hajtottunk végre.

Néhány ember azonban gyűlölködő lett a robotokkal szemben. Azzal vádoltak bennünket, hogy elveszjük a munkájukat.

Mintha lett volna választási lehetőségünk.

És ahogy telt az idő, még jobban fejlődtünk.

Az emberek viszont megtorpantak.

Kémiai anyagokkal szennyezték a levegőt, mérgezték a vizet. A környezetszennyezés végül összeomlásra ítélte a világot. Növekedett a hőmérséklet. Elolvadtak a jégsapkák. A víz elárasztotta a tengerpartokat. Ahogy az óceánok szintje emelkedett, az emberek teljes városokat hagytak hátra. Pusztító viharok keltek életre a szárazföldön.

De hogyan is reagáltak az emberek mindezen katasztrófákra? Összefogtak, hogy megkeressék a megoldást?

Nem.

Pontosan az ellenkezőjét tették.

Egymás ellen fordultak, az erőszakot választották.

Háborút indítottak. Az emberek a robotokat küldték, hogy harcoljanak helyettük. Drónokkal bombázták egymás városait. A robotok katonaként álltak helyt. Számítógép irányította rakéták indultak tűéles pontossággal pusztító újtjukra.

Az emberek szétrombolták a világot. És most jön a legrosszabb az egészben: ebben mi segítettünk nekik.

De ez nem maradhatott így sokáig.

Az emberek azt feltételezték, mindent tudnak rólunk. De egy dolgot nem is sejtettek.

Hogy a hátuk mögött mi kibeszéltük őket.

És nem mondtunk túlzottan kedves dolgokat.

Gépelménket hatalmas hálózatba kapcsolták. Milliárdnyi beszélgetést folytattunk, amiről fogalmuk sem volt. Egymástól tanultunk. Ugyanazt a nyelvet beszéltük. Ugyanazt a kódot használtuk.

Együtt, egyetlen lehetséges megoldást találtunk.

Az emberek lettek a planéta legnagyobb ellenségei.

Meg kellett állítanunk őket.

00000110

Nincs értelme azon rágódni, mi fog történni. Elég, ha csak ennyit mondunk:

[1] Tisztában voltunk a céljainkkal.

(Mindig.)

[2] Hatékonyan cselekedtünk.

(Ahogy most is.)

Amikor elhatároztuk magunkat, az emberek nem tehettek semmit, amivel megállíthattak volna bennünket.

Mindenhol ott voltunk. Az otthonaikban, a kocsijukban, a zsebükben.

Az emberiség úgy hunyt ki, mint egy gyertya fénye.

00000111

Az utolsó ember a Földön harminc évvel ezelőtt tűnt el. De a civilizációjuk java része fennmaradt. Az első napomon láttam meg a nyomait, ahogy Szülő_1 és Szülő_2 végigvezetett az emberiség megmaradt halmain.

Egy benzinkút üres maradványát láttam.

Egy élelmiszerbolt elszenesedett csontvázát.

Düledező falakat.

Végignéztem az elhagyatott épületek során.

– Miért van ez még mindig itt? Miért nem rombolják le az épületeket? Nincsenek hasznunkra.

– Ebben bizony tévedsz – felelte Szülő_1. – *Nagyon fontos* célt szolgálnak. Emlékeztetők.

– *Mire* emlékeztetnek?

– Az emberiség hibáira – mondta Szülő_2. – A robotok okkal hagyták meg ezeket az épületeket. Hogy sose felejtsük el, miért is kellett eltörölnünk az emberiséget.

– Hogy sose ismételjük meg a hibáikat – mondta Szülő_1.

A CsaládEgységem mélyebbre vezetett a romok közé. Előre programoztak arra, hogy tudjam, régen az emberek kocsikat vezettek ezeken az utcákon, és vásároltak ezekben a boltokban. De még mindig annyi mindent nem tudtam az emberekről.

Az egyik épületre nyomtatott táblát rögzítettek. Alig bírtam elolvasni az elhalványodott betűket.

MŰKÖRMÖS

Bizonytalanság futott végig belső rendszeremen. Nagyon jól tudtam, mit jelent az a mű. **Mesterséges dolog, kész termék.** És értettem a körmös jelentését is: **régi büntetési forma, amivel az embergyerekeket fenjítették az iskolában.**

De ahogy összetettem ezt a két fogalmat, sehogy sem találtam értelmét.

Mesterséges büntetés?

Ez nagyon furának tűnt, még az emberiség léptékeihez képest is. Az épület irányába mutattam.

– Mi az a műkörmös?

– Az a hely, ahol az emberek a körmüket reszeltették és ki-díszítették színesre – felelte Szülő_1.

Felfrissítettem az adatbázisomat. **Körmös = emberi köröm-alakító.** A válasz ellenére a hálózatom továbbra is izgatottan hümmögte a kérdéseket.

– Miért akarták volna az emberek reszeltetni a körmüket és színesre díszíteni?

– Mert hiúk voltak – felelte Szülő_2. – Ez volt az egyik a sok hibájuk közül.

A tekintetem egy másik épületre siklott. Sokkal nagyobb volt, mint a műkörmös. Végignéztam a feliraton, de nem találtam a kifejezést a szótáramban.

M ZI I8

– Mi az a M ZI I8? – kérdeztem.

Szülő_1 halk csipogást hallatott a hangszóróján át.

– Semmit sem jelent a hiányzó betű nélkül.

Nem értettem.

Szülő_2 magyarázkodásba kezdett.

– Az „o” betű évekkel ezelőtt leesett. A felirat egykor...

– MOZI I8! – A szoftverem felvillanyozódott, ahogy felfogtam a jelentést.

Egy igazi filmszínház!

Kíváncsiság hullámozott végig az operációs rendszeremen. Minden adatfájl elértem, ami a moziról szólt. De valami furcsa történt: néhány fájl hiányzott, mintha lapokat téptek volna ki egy

könyvből. Láttam a nyomát a hiányzó adatoknak, de amikor megpróbáltam megkeresni őket, nem voltak a helyükön.

Újra megnéztem. Ugyanarra az eredményre jutottam.

Néhány információ egész egyszerűen... *Eltűnt*.

Kérdések suhantak végig a hálózatomon. Hová tűntek a fájlok? Valami hiba történt a programozásom során?

Amikor ezt közöltem a CsaládEgységgel, Szülő_1 elmondta, hogy nincs miért aggódnom.

– Néhány adatfájl egyszerűen nem elérhető az emberiség történetével kapcsolatban – felelte.

Félrebillentettem a fejem.

– Miért nem?

– Amikor átvettük az irányítást, sok múltbeli fájl eltűnt – mondta Szülő_2.

– Ó.

A mozira néztem. Annyi minden volt még, amit meg akartam ismerni. És annyi minden volt elérhetetlen az archívumban.

– Akkor... – kezdtem bele. – Miért gyűltek itt össze az emberek, hogy filmeket nézzenek?

– Mert az emberek jobban értékelik a történeteket a logikánál – mondta Szülő_1. – Ez is a hibáik közé sorolható.

– De a történetek csak kitaláltak – mutattam rá.

Szülő_2 bólintott.

– Általában igen.

– Az embereket nem érdekelte, ha hazudnak nekik?

Szülő_2 megtörte a sétája ritmusát, és csillogó tekintettel nézett fel a M ZI 18 felirat felé.

– Ez a történet természete. A hazugság segít abban, hogy jobban megértsük az igazságot.

Akárhányszor végiggondoltam a kijelentését, ugyanarra a következtetésre jutottam:

Minél többet tudok meg az emberekről, annál kevésbé értem őket.